

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačati 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 30 kr. več na leto. Posamezne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserate) vsprejema upravnilstvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 212.

V Ljubljani, v petek 17. septembra 1897.

Letnik XXV.

Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod.

(Dalje.)

Dr. Šusteršič o položaju.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Slavni shod! Častita gospoda! Po lepi vrsti navdušenih govorov, katere ste tukaj čuli, bo moje poročilo nekoliko suhoparno. Politika je suhoparna reč. Naslanja se na dejanja in dejanja so suha. Mi pa slovenski in istrsko-hrvatski narod, v našem položaju, moramo delati realno politiko, mi moramo in hočemo videti dejanja in sicer hočemo jih videti kmalu in moramo jih kmalu videti in zaradi tega hočemo tudi zastopniki slovenskega in istrsko-hrvatskega naroda svojo politiko naslanjati jedino le na dejanja. (Pritrjevanje.)

Odkar vlada ustavno življenje v Avstriji ni še položaj bil tako težaven, tako zamotan, kakor danes.

Nemško-liberalne in nacionalne stranke združile so se v takozvano obstrukcijo, da zaprečijo vsako stvarno, resno delovanje drž. zbora.

Z ropotanjem, vpitjem, z drugimi sredstvi se je siloma ustavil zakonodavni stroj in nihče ne ve, kako da ga bode mogoče zopet spraviti v tir!

Tako preteklo je zadnje zasedanje, ne da bi bil državni zbor v stanju, kaj koristnega skleniti ali ukreniti.

In vender, vkljub vsemu temu je zadnje zasedanje drž. zbora za nas Hrvate in Slovence jako velikega pomena.

V tem zasedanju se je doseglo popolno sporazumljenje in zjedinenje vseh slovenskih in hrvatskih poslancev (Živahni „Ziveli“-klici) in v tem zasedanju zasnova se je parlamentarna večina, sloneča v glavnih potezah na temelju našega programa.

Zjedinenje vseh slovenskih in hrvatskih državnih poslancev zgodilo se je, kakor znano, z osnovanjem „Slovenske krščansko-narodne zveze“, na podlagi skupnega programa, programa, ki obsega vse bistvene točke vseslovenskega programa: razvoj javnega življenja na pozitivno kršč. podlagi, brezpogojna narodna ravnopravnost, svoboda cerkve, krščansko-socijalna preosnova v blagor in napredek delujočih stanov, v prvi vrsti kmeta, obrtnika in delavca, — to so točke, katere so združile vse slovenske in hrvatske državne poslance in to so točke, ki po mojem trdnem prepričanju niso bile samo v stanju, združiti nas poslance, ampak ki so tudi v stanju — kar Bog kmalu daj — združiti vse staneve našega naroda k skupnemu plodovitemu delu. (Pritrjevanje.)

Zlasti zadnje omenjena točka našega programa je velikega, da, skoro največjega in najnujnejšega pomena: Socijalna preosnova v blagor delujočih stanov.

Slavni shod! Mi smo eminentno narod delujočih stanov. Kmet, obrtnik, delavec, to so naši stanovi. Izbrisimo jih, in našega naroda ni. (Pritrjevanje.)

Napredek teh stanov, to je najnujnejše narodno delo, to mora biti naša največja skrb, kajti če se ti stanovi ukrepijo, tedaj in le tedaj zajamčena je ekzistenca na-

šem u narodu in potem nam je tudi mogoče, ne le priboriti mu narodno ravnopravnost, ampak tudi ohraniti mu jo!

Tako ojačeni po zjedinenju vstopili smo v parlamentarno torišče in nekako providencijsko izvršilo se je naše zjedinenje baš v pravem hipu.

Tisti dan, ko se je zveza konstituirala, zgodila se je tista pomenljiva ostavka grofa Badenija dne 2. aprila t. l., ki pomenja preokret v naši notranji politiki. Grof Badeni presenetil je vsakoga s svojim odstopom, ker ga nihče pričakoval ni. Znano je, da je njegov odstop se izvršil zato, ker je grof Badeni na jedni strani mladočeški stranki obljubil bil, da izda jezikovne naredbe, s katerimi se uvede jezikovna ravnopravnost pri državnih uradih v Češki in Moravi, na drugi strani pa obljubil nemškimi liberalcem, da brez njihovega dovoljenja Cehom ne bode dal nikake koncesije. (Veselost.)

Ker nemški liberalci niso hoteli in mogli pritrditi jezikovnim naredbam, ker je za njimi vihtel svoj bič Schönerer, zato je prišel grof Badeni v nasprotstvo, katerega ni mogel drugače razvozlati, nego s tem, da je odstopil. Toda cesar ga je pozval, da vstraja s celim svojim kabinetom na svojem mestu.

S tem je bil grof Badeni prost obljube nasproti liberalnim Nemcem in bil je sedaj v stanju, kreniti na jedino pravo pot avstrijske politike, na kateri, ako jo hodi odločno, mu bode z navdušenjem sledila velikanska večina avstrijskih narodov.

In to mu je bilo v istem hipu zelo olajšano, kajti takoj po njegovi ostavki osnovala se je parlamentarna večina.

Nepotrebno bi bilo, opisavati vse podrobnosti tega snovanja, ki so več ali manj itak vsakemu znane, zadostuje naj konstatovanje, da se je v istem času zasnova parlamentarna večina, obstoječa iz vseh slovanskih klubov in poleg tega iz poštenih, značajnih in pravičnih katoliških Nemcev. (Živahni klici: „Ziveli“!)

Toda, grof Badeni ni bil zadovoljen s to večino. Njemu, ki je jako ostro izražena individualnost, ni ugajalo, da bi v parlamentu ekzistirala kolikor toliko homogenna večina, ki bi ne bila samo v stanju vlado podpirati, marveč tudi odločilno vplivati na vladne ukrepe.

To grofu Badeniju ni ugajalo in zato je vedno in vedno skušal pridobiti še kako drugo parlam. skupino in jo vsiliti večini. Zlasti je z vnmemo propagiral, da naj vstopijo v parlamentarno večino tudi nemški liberalni veleposestniki, češ, potem bo močnejša za 30 glasov.

Istina je, da bi bila večina postala tako močnejša po glasovih, toda istina je tudi, da bi bila zajedno postala mnogo slabejša v drugem in poglavitnem oziru, ker bi bili liberalni veleposestniki po svoji preteklosti in svojem programu popolnoma tuj element v večini. Zlasti pa bi njih vstop v večino pomenjal paraliziranje vseh naših nujnih teženj. (Klici: „Tako je!“)

Nemški veleposestniki bi se bili sicer radi pridružili parlamentarni večini, ker ti gospodje so vajeni tudi v političnem življenju sedeti pri polni skledi, ali bili so v strahu, ker je tudi nad njimi

svoj bič vihtel Jurij Schönerer. (Veselost.) — In oni so se ustrašili in se zvezali z obstrukcijo.

Ta obstrukcija si je vzela za povod jezikovne naredbe Češke.

Toda v resnici se ta obstrukcija ne obrača samo zoper te naredbe in zelo napačno bi bilo soditi, da ako bi vlada umaknila jezikovne naredbe, da bi potem nehala obstrukcija. Kako bi pa drugače mogoče bilo, razjasniti si, da so se pridružili obstrukciji tudi Italijani, italijanski zastopniki? (Pritrjevanje.) Kaj pa te brigajo češke jezikovne naredbe?

Vzrok te obstrukcije, gospoda moja, je ta, da so v obstrukciji združene stranke sprevidele, da je zlasti po osnovi parlamentarne večine, prišel čas, ko neha hegemonija nemško-liberalnih in italijansko-liberalnih elementov v Avstriji. (Pritrjevanje.)

In ti ljudje, ki so vedno deklamovali patetično o pomenu in važnosti parlamentarizma, o konstituciji, o pravicah večin — seveda da tam, kjer so oni v večini — (Veselost in pritjevanje) šli so, ko so sprevideli, da se bo v Avstriji odslej drugače vladalo, kakor dosedaj, v obstrukcijo ne samo zoper vlado in ne samo zoper parlamentarno večino, marveč zoper celi parlament, zoper ustavo, da — naravnost lahkorečem — zoper avstrijsko državo. (Splošno pritjevanje.)

In prav je tako! Nemški liberalizem in italijanski liberalizem naj pokažeta pravolice! Zal, da so te stranke od nekdaj imele mogočne zaščitnike blizu do najvišjega mesta in v tem je od nekdaj sestojala njihova moč in sestojala njih moč tudi še danes. Oni dobro vedo, da če so v manjšini, raste njihova moč, ako parlamentarizem ne funkcijonira, kajti oni imajo tisti element na strani, ki je v Avstriji močnejši, nego parlament in nego marsikateri minister, oni imajo na svoji strani vso birokracijo. (Pritjevanje.)

Gospoda moja, kdor pozna moč te birokracije, in pozna jo vsak, kdor je na raznih mestih skušal priboriti drobtinico za pravične potrebe slovenskega naroda, ta ve, da je špekuliranje na moč te birokracije žalibog preopravičeno in zaradi tega se je tudi v zadnjem času grofu Badeniju reklo: Nam ne zadostuje, ako vlada zakone v državnem zboru predlaga v smislu našega programa. Zakon je mrtva črka, dokler se ne izvede v svojem duhu. (Pritjevanje.)

Mi smo zato grofu Badeniju rekli: Pokaži, da hočeš v našem duhu vladati, s tem, da administruješ v našem duhu. (Odobranje.)

To lahko vsak dan pokaže, ni treba priprav za to in za to tudi ni potreba parlamenta. Večja, kakor moč parlamenta, je moč birokracije. Hic Rhodus, hic salta! Tukaj naj pokaže Badeni svojo železno roko. To je naša glavna zahteva bila. (Odobranje.)

Toda, gospoda moja, računati imamo z grofom Badenijem. Ni še prišel čas, ko bi bilo mogoče, sklepno sodbo izreči o tem politiku. Badeni, kot politik, je sfiga, zagonetka, ki se da težko rešiti. (Klici: „To je pa res!“) Njegova pota so zamotana in težko jim je slediti. Odkar on vod,

vlado v Avstriji, vidimo od njega celo vrsto bistveno nasprotujočih si činov in dejanj, in vedno, kadar se povprašamo: kaj bo sedaj grof Badeni storil? ima navadno tisti prav, ki reče: Nekaj čisto drugega, kakor mi vsi mislimo. (Živahna veselost in odobravanje.) Te označuje politika grofa Badenija.

Gospoda moja, kaj je bilo naravnije, ko se je osnovala parlamentarna večina, kakor da bi se je grof Badeni bil oklenil, ko je videl, da od liberalnih Nemcev ne dobi dovolila za pravičen vladni čin! V jezikovnih naredbah ni nič, kar bi žalilo pravice Nemcev, marveč se samo ravnopravnost priznava Čehom. Toda češki Nemci s tem niso zadovoljni, zahtevajoč za-se hegemonijo. In vendar, gospoda moja, če ima kdo pravico do hegemonije na Češkem, je to le češki narod vsled svoje večine in svoje zgodovine. Toda Čehi sami ne zahtevajo za-se več, nego jednake pravice, kakor jih imajo Nemci. Vsak pošten Nemec tej zahtevi lahko pritrdi. In ali jezikovne neredbe zares pomenjajo popolno ravnopravnost Čehov? Se vedno so Nemci na boljem. (Pritrjevanje.)

Torej, gospoda moja, tukaj se je ustavljala nemško-liberalna stranka pravični stvari. Grof Badeni je tedaj videl v tistem hipu, da z nemško liberalno stranko kot avstrijski minister ne more vladati, da s to stranko zamore sicer vladati nemško-liberalno, nikdar pa ne, kakor je njegova dolžnost, avstrijsko! On pa sme in zamore delati le avstrijsko politiko! Žal, da iz tega ni izhajal konsekvence. Parlamentarna večina je organizirana bila, hotela je v akcijo stopiti v izvršitev svojega eminentno avstrijskega programa, toda Badenija ni bilo! (Veselost.) Izogibal se je po širokih ovinkih parlamentarne večine, temu nasproti pa letal in hodil po vseh potih in kotih za nemškimi in italijanskimi obstrukcionisti. (Klici: Žalostno!)

Ali si je mož res domišljal, da bo te ljudi dobil za avstrijsko politiko, ali jih je hotel voditi za nos, tega ne vem. Oboje je pa mogoče. (Veselost.)

Tako je potekalo zasedanje, obstrukcije ni bilo konec in grofa Badenija tudi ne. (Živahna veselost.) Vedno se je pričakovalo, da grof Badeni ali odstopi ali pa se lojalno oklene večine. Toda to se ni izpolnilo, marveč je grof Badeni sklepom državnega zbora izjavil, da hoče še enkrat spravo med liberalnimi Nemci in Čehi poskusiti.

Dne 26. avgusta so bili sklicani zastopniki nemškega in češkega naroda na Dunaj, toda liberalni in nacionalni Nemci so izjavili, da ne pridejo. Jaz rečem, hvala Bogu! (Pritrjevanje.) Oni naj za-se ostanejo, mi pa za-se. To bo najbolje za nas. Sprava med nemškim liberalizmom in mladočeško stranko — ne vem, ali bi bilo to koristno za naše pravične in nujne težnje. (Odobranje.)

In sedaj, ko je zadnja nit mej njimi ter nemško-liberalno in nemško-nacionalno stranko pretrgana bila, sedaj je grof Badeni storil korak, nekak sramežljiv korak nasproti parlamentarni večini. Prosil je viteza Jaworskega, načelnika večine, naj skliče parlamentarno komisijo desnice na Dunaj. Dne 1. septembra se je bila zbrala ta komisija, kakor je vsem častitim gospodom znano, in tukaj je izustil grof Badeni skozi usta viteza Jaworskega prav slovesno in svečano, da sedaj se je odločil in je pripravljen — ne z večino vladati, ampak — opirati se na večino (Smeh), kar smo itak že prej vedeli. (Ponovljena veselost.)

Mi smo to na znanje sprejeli in izvolili pododbor v ta namen, da se še le pogaja z grofom Badenijem, pod kakimi pogoji bomo dopustili, da se bo na nas opiral. (Živahna veselost.)

Za vsako opiranje morata biti dva, jeden, ki se opira, in drugi, ki hrbet za oporo drži. (Smeh.)

Jaz, gospoda moja, tajnosti ne morem izdajati, zadostuje naj, kar tukaj konstatujem. Opetovano je pododbor pri grofu Badeniju bil, toda jaz nisem čul nobene konkretne, precizne obljube iz ust Badenijevih.

Obžalujem, da moram to konstatovati in obžalujem, da moram konstatovati, da pogajanja z grofom Badenijem niso dovedla do definitivnega uspeha. Pogajanja se bodo še nadaljevala, nit ni še popolnoma pretrgana, toda danes Vas že pozivljem, ne bodimo preoptimistični, bodimo na vse pripravljeni, pripravljeni tudi na večletno hudo in najstrožjo opozicijo. (Dolgotrajno viharo odobravanje in ploskanje ter klici: „Mi smo pripravljeni!“)

Si vis pacem, para bellum — če hočeš mir, vojno pripravljaj. Močni moramo biti, potem se bo z nami paktiralo in le potem se nam bo kaj dalo, ako bomo kaj isslili iz vlade. (Živahno pritrdjevanje.)

Zalibog, gospoda moja, v Avstriji je, kakor nas zgodovina uči, že tako. Drugi govorniki Vam bodo n. pr. razmere na Primorskem slikali, kjer bije slovenski in hrvatski narod hud, obupen boj za svoj obstanek zoper laško irredento, zoper stranko, o kateri se že več ne more reči, da škili čez mejo, ampak ona z obema očesoma gleda čez mejo (Živahni klici: „Tako je!“) in vlada podpira to stranko (Hrupno pritrdjevanje), a zatira Hrvate in Slovence, ki so vsikdar zvesti državljani! Ali ni jasno, da bi se utegnili tudi mi iz tega enkrat učiti, da bi prišli do prepričanja, da le z najostrejo — seveda strogo postavno — opozicijo kaj dosežemo.

Postavimo se v bojno pozituro in — kaj če bi tudi mi enkrat zobe pokazali? (Navdušeno odobravanje.)

Sicer, opravičeno nado imamo, da morebiti ne bo treba storiti teh skrajnih korakov. Zveste zaveznike imamo. Program desnice, to je naš program. Označil ga je v zadni seji državnega zbora, dne 2. junija t. l. načelnik parlamentarne večine vitez Jaworski, s sledečimi markantnimi stavki:

Priznanje zgodovinsko političnih pravic in avtonomije kraljestev in dežel;

Pravična izvršitev ravnopravnosti vseh narodov države;

Negovanje prave vernosti in npravnosti (živahno odobravanje), ter plodovito delo za gospodarski in socialni napredek vseh stanov prebivalstva. (Splošno odobravanje.)

Gospoda, to je velevažna izjava, ki se je zgodila po soglasnem sklepu vseh zastopnikov parlamentarne večine.

Dokler ostane parlamentarna večina temu programu zvesta, pa ne samo teoretično zvesta, ampak zvesta tudi v dejanji, toliko časa se nam ni treba bati.

Mi smo jednakopravni del parlamentarne večine in mi smo svoje zahteve povodom zadnjih pogajanj v parlamentarni večini jasno izrazili (Odobranje). Rekli smo: Izvršitev teh točk, to pričakujemo in potrebujemo kakor vsakdanji kruh, te točke moraš, večina, zastopati kot aktualne točke svojega lastnega programa, zastopati nasproti vladi in drugim strankam, potem smo mi tudi zvesti večini, ki ima program, katerega s polnim prepričanjem in navdušenjem podpišemo. In jaz imam popolno nado, da bo spoznala večina naše nade.

Naj bo vlada ta ali ta, naj postopa tako ali tako, jaz gojim nado, da ostane večina skupaj in izvršuje svoj program kot večina, ali pa se bojuje zanj tudi kot manjšina. (Odobranje.)

Dovolite, da hitim k sklepu.

Kaj je sedaj slovenskemu in istersko-hrvatskemu narodu, kaj je za nas nujno potreba, gospoda moja?

Prijatelj imamo veliko, to je hvala Bogu istina, toda gospoda moja, glavna stvar in veliko važnejši, kakor prijatelj, to smo za nas mi sami (Splošno pritrdjevanje). Iščimo jamstvo boljše bodočnosti v nas samih s tem, da smo jedini in složni kot celokupni narod (Burno odobravanje), s tem, da smo zvesti svojem programu in s tem, gospoda moja, da vsi in vsakdo, komur je poverilo ljudstvo katerikoli javni mandat, brez ozira na zgoraj, brez ozira na levo in desno, delujemo v blagor našega ubogega tlačnega naroda (Burno, dolgotrajno splošno odobravanje).

Pomagajmo si sami in Bog nam bode pomagal.

Nikdar mi še nismo kaj krivičnega zahtevali, vse naše zahteve so bile pravične in nihče jih ni mogel ovreči s pravičnimi razlogi. (Klici: „Tako je!“)

Ostanimo pri teh dobrih, pravičnih tradicijah, pravico zahtevajmo za nas in nič kakor pravico in dajajmo jo tudi vsakemu drugemu, potem se nam ni bati, ker bode tisti z nami, ki odločuje osodo narodov, — naš Bog! (Burno dolgotrajno odobravanje in ploskanje; govorniku častitajo od vseh strani.)

Govor dr. Alojzija Franko-ta.

Pripravljalni odbor za Gorisko poveril mi je častno nalogo, da govorim na vseslovenskem shodu v imenu našega naroda na Goriskem. Moja naloga

bo, predočiti Vam v kratkih potezah sliko našega narodnega življenja in trpljenja in povedati na ves glas, kako naš narod misli in kako čustvovanje se ga je polastilo vsled neznosnih naših političnih razmer.

Ravno sedaj je leto minulo, odkar je ministerski predsednik grof Badeni na Predelu stopil na tla naše ožje domovine. Njegovo potovanje po naši krasni Soški dolini od Predela do Gorice bil je jeden sam veličasten slavnosten sprevoz, kakoršen se sicer prireja samo vladarju. Vozil se je skozi same slavoloke, mej mlaji in zastavami; od vseh krajev vrelo je ljudstvo skupaj; iz najoddaljenejšega gorskega sela in iz zadnje planinske kočice drvalo je ljudstvo skupaj na državno cesto pozdravljat ministerskega predsednika. Staro in mlado, moški in ženske, s kraja vse je tekmovalo v izrazih ljubezni in vdanosti, vse je odpiralo svoje pošteno slovensko srce in s kipečim navdušenjem pozdravljalo grofa z iskrenimi »živio«. Naše ljudstvo ni videlo v ministerskem predsedniku samo prvega svetovalca presvetle krone, marveč tudi ministra rešitelja, rešitelja iz neznosnih političnih odnošajev. Zato mu je naše ljudstvo letelo trumoma nasproti. Naše ljudstvo je upalo, da bode grof Badeni na svoje oči videl, da razmere v naši deželi niso take, kakor se poljubi slikati jih tržaskemu namestniku; naše ljudstvo je pričakovalo, da bode grof Badeni, spoznavši pravi značaj naše dežele, našel tudi pravo politiko in odpravil kričečo krivico, ki se našemu narodu godi.

In grof Badeni je videl in slišal in se prepričal, da je prebivalstvo naše dežele po svoji večini zavedno slovansko, in da se mu godé očitne politične krivice, in več kot jedenkrat prisla je iz ust ministerskega predsednika beseda, ki je posijala v naše žalostne politične razmere kakor solnčni žarek izza temnih oblakov.

Leto dnij je minilo od onega slavnostnega spreveda, od onih dnij upanja in pričakovanja, zupanja in obljub, ali ostalo je vse pri starem. Ne! Ni ostalo vse pri starem. V dveh ozirih so se razmere korenito izpremenile.

Poprej je namreč brila od tržaske rumene biše sem čez slovenski del naše dežele mrzla, neprijazna sapa, sedaj dvignila se je divja burja. Poprej so topli naše ljudstvo s šibo, kakor neporednega otroka, sedaj spletajo biče in jih vihtijo nad njim kakor nad suznjim blapcem. Poprej so izvrševala misijo tržaskega namestnika politična oblastva, sedaj mora pa se državno pravdnistvo pomagati dokazati, da je narod slovenski narod barbarov. Tržasko namestništvo izpremenilo je svojo taktiko. Ono nam stoji nasproti kakor kaka stranka. Sedaj gre za to, navzgor dokazati, da so Slovenci barbari, nevarni tujemu življenju in imetju in javnemu miru. In v to svrhu se je poklicalo na pomoč državno pravdnistvo, to morajo dokazati sodišča! Gospoda moja! To je najgrše, najpodlejšje in najnevrednejše sredstvo v političnem boju, ker se tega orožja more poslužiti le nasprotnik-mogotec.

In državno pravdnistvo izvršuje izvrstno svojo novo nalogo. Čitali ste gotovo, kaka vrsta sodnih preiskav, obtožb in obsodb se je vsula v zadnjih mesecih na goriske Slovence. Predmet dotičnim kazenskim zadevam bil je večinoma malenkosten, tak, da bi se pri nasprotnikih smatral kot otročarija. In državno pravdnistvo imelo je večinoma smolo. Naše okrožno sodišče si je namreč, hvala Bogu, vkljub vsemu hujskajočemu pisarenju nasprotnih nam časopisov in neprestanemu obrekovanju od strani sovražnega nam prebivalstva ohranilo toliko samostojnosti, da ne vidi v vsakem Slovincu, ki ga državno pravdnistvo postavi pred sodni stol, barbara. Ali čudo bi ne bilo, ako bi se končno polotila tudi naših sodnikov vera, da je Slovenec divja zver, saj so tudi sodniki ljudje, ki živé v vsakdanjem občevanju s skrajno sovražnim nam prebivalstvom.

Tam pa, kjer je imelo državno pravdnistvo srečo s svojimi obtožnicami, tam vidimo nekaj zanimivega. V onih slučajih, v katerih so bili Slovenci obsojeni, bili so proti njim kot priče skoro vedno — policaji, mestni in državni, žandarji in last not least politični uradniki. Opozarjamo samo na slučaj učitelja Golje, ki mi je ravno na umu.

Tudi se posame iz podatkov kazenskih razprav v onih slučajih, v katerih so bili Slovenci obsojeni, da so bili obsojenci večinoma izživani vsled zasramovanja sovražnega nasprotnega prebivalstva in vsled netaktnega ter neprijaznega postopanja vladnih or-

ganov, policajev, žandarjev in uradnikov. Poglejte n. pr. slušaje šentandražkih, šentpeterskih, vrtojbenskih, potem solkanskih, grgarskih, čepovanskih in trnovskih fantov. Ta poslednji slučaj je prezmiv, da ne bi si dovolil, navesti vam ga podrobneje. Za goriško okolico odredjen je bil vojaški nabor. Leto se je vršilo vsako leto na kraju, da je bilo solkanskim in gorskim fantom iti skozi mesto. Letos niso hoteli Lahi dopustiti, da bi slovenski fantje šli skozi mesto. Poklicali so vlado na pomoč, da to prepreči. In vlada je res vstregla tej želji naših nasprotnikov. Ko pridejo določenega dne naši solkanski in gorski fantje pred goriško mesto, vidijo v svoje veliko začudenje, da so sprejeti od vojakov z nasajenimi bajoneti. Višji politični uradnik stopi pred fante ter jim reče, da ne pojdete k naboru skozi mesto, ampak da se bo isti vršil na Goriščeku. Fantje, razžaljeni v svojem mladeniškem ponosu, ker se jim je zabranil vstop v mesto kakor razbojnikom ali tatovom, obrnejo hrbet in gredo domov. V tem, ko je politični uradnik parlamentiral s slovenskimi fanti, je pa v senci bajonetov tulila in razgrajala goriška fakinaža in Slovence zasramovala; zgodilo se seveda ni nobenemu nič. Kaj se je zgodilo pa s fanti? Isti so bili klicani na odgovor pred politične oblasti in obsojeni od iste zaradi prestopka proti vojnemu zakonu v globo od 20—50 gl. Vseh obsojencev je nad 70 in vsa svota vseh glob iznaša nad 1300 gl.

Gospoda moja! Jaz vprašam, ali se tako postopa nasproti mirnemu in poštenemu prebivalstvu? Ali je to način, po katerem smejo javna oblastva postopati nasproti nam? Potem ni čudo, ako zavrže našemu ljudstvu, zlasti fantom kri, saj ne teče voda po njih žilah! Kadar se naši fantje rabijo v vojski, takrat naj gre na boj junaška kri, kadar pa stojijo nasproti političnemu uradniku, takrat naj imajo vodo po svojih žilah! Velikansko je državno pravdnštvo glede zaplemb naših časnikov. Ni ga skoraj lista, da ne bi bil konfiskovan. Zlasti zadeva ta sreča skoro vsako „Sočo“; zadnji petek je bila istega dne dvakrat zaplenjena.

In odkod ta strogost? V našem ljudstvu vzrasla je ideja, izražena v geslu „svoji k svojim“. Naše ljudstvo je sklenilo, kaznovati svoje zasramovalce in zaničevalce s tem, da pretrga z njimi vsako trgovsko zvezo. Naravno je, da je ta ideja našla odprto pot v naše narodno časopisje. Isto je začelo ljudstvu odpirati oči in ga utrjevati v svojem sklepu. Naši nasprotniki spoznali so pa takoj nevarnost te ideje, bili se zadeti v najbolj občutljivejšo stran. Hiteli so v Trst k svojemu visokemu zaščitniku in le ta je našel kmalo pomoči. Začela so se mašiti usta našim časopisom in na ta način skušalo se je udušiti ljudsko gibanje, pogubno gospodarskemu obstoju nasprotnikov. Tako se postopa proti našim časnikom. Laški listi pa smejo svobodno zasramovati naš narod; oni imenujejo nekonfiskovani naš jezik *linguaggio barbaro*, nas pa potomec Atilove, torej barbare. In ako naši listi proti takemu pisarstvu protestujejo, in tako pisavo le omenjajo, se konfiskujejo.

Specijaliteta goriška so tudi hišne preiskave. Politični uradnik toži „Sočo“ zaradi razžaljenja časti. Za dotično razžalitev se precej časa ni zmenil; vložil je kazensko ovadbo, ko je bival tržaški namestnik v Gorici; predlagal je hišno preiskavo: ta se je hipoma izvršila, ali omejila se ni samo na uredniške prostore, preiskava vršila se je tudi v zasebnem stanovanju — tiskarjevem, ker so menda menili najti tam ruske rublje in veleizdajske spise, kajti o nas vseh gre glas, da smo podkupljeni z ruskimi rublji in da tiramo rusko politiko.

Tako vidite, gospoda moja, se prijazno in pravično postopa proti Slovencem.

Ali tudi v nekem drugem obziru kaže nam vlada prijazno svoje lice.

V seji državnega zbora z dne 13. t. m. navedel je vladni zastopnik baron Ozapka, odgovarjajoč na govore naših državnih poslancev o težnjah in pritožbah goriških Slovencev, nastopno: „25. marca popoldne je prišlo kakih 150 slovenskih fantov s kamenjem in palicami iz St. Andreža pred goriško mesto, da bi, kakor so sami izjavili, s silo vdrl v mesto“. „Ob istem času so skušali podgorski fantje napasti laški kraj Ločnik, kamor so bili izleteli mnogi Goričani.“ „Zvečer 25. marca je slovenski gimnazijec iz narodnostne mrznje z bodalom težko ranil mizarja; istega je obtožilo državno pravdnštvo zločina težke telesne poškodbe.“ Tako navedbe vladnega zastopnika. — Gospoda moja, na tem ni niti

deseti del resnice. Ni namreč res, da je dne 25. marca popoldne prišlo 150 slovenskih fantov s kamenjem in palicami pred goriško mesto, da bi s silo vdrl v mesto. Ni res, da so sami priznali, da so imeli ta siloviti namen. Sodna preiskava je dognala, da je bilo k večjemu 30—40 fantov, da niso bili oboroženi s „palicami“, ampak da je le eden ali drugi imel v rokah šibo, kakor jih navadno nosijo šetajajoči se fantje. Verodostojna priča je izpovedala, da je komaj vsak tretji ali četrti imel nekaj v rokah, mogoče kak kamendek. Ni dalje res, da so podgorski fantje izkušali napasti laški kraj Ločnik. Res je nasprotno. Istega dne so se namreč peljali trije podgorski fantje iz Furlanije skozi Ločnik. Tam so bili oni napadeni s zasramovanjem in insultiranjem, in naravno je, da niso bili tihi. Stvar se je pa tako zasukala, da so bili oni napadovalci. Najbolj neresnično je pa naveden slučaj gimnazijca Zigora. Ta revež je prišel v kazensko preiskavo; bil je, ne vem koliko časa, v preiskovalnem zaporu, izgubil je šolsko leto. Obdolžen in potem obtožen je bil zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe, češ, da je nekega laškega mizarja z bodalom ranil. Kazenska obravnava dokazala je pa sijajno nedolžnost Zigonovo. Sodišče ga je oprostilo in je v svojih razlogih povdarjalo, da izvira po izvedeniškem izreku rana zabodenega laškega mizarja od bodala, da je pa dokazano, da Zigon sploh nikdar bodala ni imel; dalje, da bi bil Zigon ravnal le v silo obranu, ako bi bil tudi res zabodel laškega mizarja, ker je bil napaden, zasledovan in se je moral braniti. Dokazano je torej, da Zigon ni zabodel Laha iz narodnostne mrznje.

Jaz vprašam, odkod je imel vladni zastopnik to poročilo? Očividno si tega sam ni izmislil, ampak to je prišlo od spodaj. In sedaj vprašam, kako si upa državni uradnik poslati na zgoraj tako naravnost neresnično poročilo? Dotični uradnik, ki je sestavljal ono poročilo, ni imel nobenega dokaza, da bi bil Zigon ravnal iz narodnostne mrznje, ker pred sodnim izrekom takega dokaza sploh ni. To je bilo morda samo njegovo zasebno mnenje in temu svojemu zasebnemu mnenju dal je obliko uradnega poročila. Proti takemu postopanju moramo odločno protestovati. Ako bi imela vlada le količjak srca za nas in za pravico, odpravila bi mahoma dotičnega uradnika, ker on je zlorabil svojo uradno oblast, on je naravnost prelomil svojo uradno prisego.

Kaj naj rečem o volitvah, zlasti o zadnjih volitvah v državni zbor? Vlada se je skrito in očito postavila na stališče naših nasprotnikov. Ona je z vsemi silami delala v prilog nasprotni nam stranki in nam v kvar. Nerednostij in nezakonitostij, ki so se izvršile proti nam, teh ni mogoče popisati. Citali ste o njih deloma že po časopisih, deloma ste slišali o tem iz ust naših državnih poslancev, ki so v državnem zboru o tem govorili. Mi bi skoro gotovo ne bili propadli v velikem posestvu, da bi ne bila vlada odločno potegnila z nasprotno nam stranko.

Tako so se razmere izpremenile od lanske slavnosti, s katero smo vsprejeli grofa Bađenijsa.

Ali tudi v drugem oziru so se razmere izpremenile. Naše ljudstvo se je namreč prepričalo, da so politične obljube ministrov in drugih mogotcev samo hipno tešilo in prazne pene; naše ljudstvo se je prepričalo, da vlada ne stori ničesar, da bi se odpravile kričeče krivice, in da nima niti volje niti moči, izvesti enakopravnost za nas. Naše ljudstvo je zadobilo sramotilno prepričanje, da ga smatra vlada za pleme nižje vrste v deželi in da vsled tega tudi tako zaničljivo z njim ravna.

Naše ljudstvo je pa tudi sklenilo, postaviti se na svoje lastne noge in pomagati si samo iz sebe. Naše ljudstvo ima trdno voljo, otresti se nevednega tujega jarma in odslej ne več kleté prositi, ampak odločno zahtevati, da se mu politični kruh ne reže z nožem, ki ga brusijo v Trstu.

Brzjavke.

Kozina: Voditelji, mati Slava gleda na Vas! V jedinstvu določite pot, vodečo iz sužnjosti do splošne narodne zavednosti, odločnosti in ponosa.

Občina Klanec.

Kozina: Krmilo poprimite s krepko roko, razpnite vsa jadra, vozite srčno!

Petelin, Metlika, Zagor.

Kranjska Gora: Potegnite se za pravice našega naroda z vso odločnostjo, ne odstopite

ni za ped od pravičnih zahtev. Pozdrav slovanskim udeležnikom!

Za kranjskogorsko občino: Lav-tižar, podžupan.

Kranjska Gora: V duhu z vami zahtevamo popolno enakopravnost avstrijskim Slovonom. Slovanska vzajemnost ojači se do nersrčljivosti. Pozdrav došlim Slovonom.

Kranjskogorski narodnjaki.

Levov: Nadvladje Nemcev je združilo nas Slované in nam je podalo za skupni cilj ravnopravnost vseh narodov avstrijskih, narodna avtonomija pa bodi naše geslo. Casopis „Ruslan“.

Levov: Vaša zadeva je postala naša zadeva; mi smo trdni po vaši vzajemnosti.

Drž. posl. Vahnjanin.

Litija: Odločno in vztrajno na braniku narodnih pravic. Ziveli zbrani boritelji!

Slovensko bralno društvo.

Ludbreg: Hrvati ludbrežkog kotara srdačno pozdravljaju sakupljene dičene pobornike slovenske. Uzajamnosti več je vrijeme; svaka ptica svomu jat u leti. Zivila sloga i solidarnost.

Župnik Strahinščak.

Marenberg: Najboljše vspehe shodu želimo Slovenci, ki ob meji živimo.

Maribor: Vsem zbranim zastopnikom pošiljajo srčne pozdrave in izražajo željo, da skrbno čuvate narodno pravdo.

Mariborski vandrovčki.

Maribor: Zabranjene nam naše pravice naj pribori vseslovenski shod, katerega iskreno pozdravlja dr. Firbas.

Medvode: Ti vseslovenski shod omogoči, da rodu zora lepša napoči. Hribar.

Metlika: Kličem iz dna srca: na zdar! Današnji shod naj bodé v prid in ponos slovanskemu rodu. Janko Kapelle.

Metlika: Zbrane zastopnike naroda slovenskega pozdravlja odusevljeno, želeč najlepšega vspeha njih delovanju

Čitalnica metliška.

Metlika: Iz vseh slovenskih pokrajin v blagor naroda slovenskega zborujočim zastopnikom najerčnejše pozdrave! Bog blagoslovi odločno in resno delo!

Rodbini Gustin in Gangl.

Nabrežina: Zbranim zaupnim možem kličemo: Zahtevajte odločno naše pravice! Ziveli zborovalci! Nabrežinci.

Olomuc: Dobri Bog oblagodari Vas na priprošjo naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, da vspešno nadaljujete boj za svetni in duševni blagor. Ljubimo in ne udajmo se!

Dr. Hraban za katol.-narodno stranko.

Pliberk: Vsegamogočni Bog blagoslovi Vaše trudapolno delo v dušni in telesni blagor slovenskega naroda.

Slovenci podjunske doline.

Podgorje: Povodom vseslovenskega shoda kličemo vam krepak: na zdar!

Zavedni Slovenci v Podgorji.

Ponikva: Bog blagoslovi vaše bratsko skupno delo v prid milega naroda slovenskega.

Praga: Da bi današnje prevažno delovanje zastopnikov slovenskega naroda doseglo popoln uspeh v korist bodočnosti milega in dragega nam Vašega naroda, Vam želim iz globine srca svojega za se, pa tudi za vsakega slovanski zavednega Čeha. Lego.

Praga: Vodstvo narodne svobodomiselné stranke srčno pozdravlja vdeležence Vašega shoda; z živim zanimanjem zasledujemo Vaše delovanje, želimo polnega vspeha Vašim težnjam, ki teže za tem, da bi Slovenci, kot ostali Slovani dobili v Avstriji po zakonu jim zajamčeno, toda vedno jim odrekano jednako pravico. Vsprejmite naše zagotovilo, da so Vaše težnje naše težnje in da bomo vsi krepko podpirali Vašo pravično reč. Pravica slovanske večine mora konečno zmagati nad brezpravjem manjšine. Predsedstvo izvrševalnega odbora narodne svobodomiselné stranke. — Dr. Vaclav Skarda.

Reka: Najboljši uspeh, srčen pozdrav!

Brata Frančič, brata Radović.

Slovenji Gradec: Izpod Urške Gore kličemo: Bog živi vse Slované v sokolski dvorani zbrane! Bog daj veliko vspeha!

Rogina, Pečnik, Smid, Vavpot, Saja.

Sodražica: Živio vseslovenski shod! Pospeši težnje prave, razvij zastavo nam miru in sprave!

Fajdiga, Mandeljč, Verbič, Kržé, Mikulič, Ivanc, Sega, Oberstar, Lovšin.

Solkan: Moč, rast, uspeh slovanski vzajemnosti; slava, hvala udeležnikom!

Občina Solkan.

Solkan: Živeli prvoboritelji zatiranega slovenskega naroda!

Rejec, župnik in čitalnični predsednik v Čepovanu.

Split: Obžalujem, da mi ni mogoče prisostvovati shodu, izražam svojo posebno ljubezen do bratov Slovencev in isterskih Hrvatov, želim iz vsega srca, da se vaše in naše narodne težnje kar najpreje oživetijo.

Dr. Bulat,

predsednik dalmatinskega deželnega zbora in državni poslanec.

Stanislava, Galicija: Slovenskemu in hrvatskemu narodu želim vse dobro in koristno. Slava Vam! Duhom z Vami Vaš ruski tovariš

dr. Grobelski.

Stanislava: Najpristréneja voščila k popolnemu uspehu. Živeli Slovenci!

Drž. posl. Karatnicki.

Sv. Ivan pri Trstu: Cvetu slovenstva in isterskega hrvatstva kliče: Na zdar!

Pevsko društvo »Zora«.

Sv. Ivan pri Trstu: Tvrdi, neizprosni bodite, moške jekleni, ko braniti bo treba naša prava. Ne obljub, ampak dejanj pričakujejo od vas narodni volilci.

Sv. Ivan pri Trstu: Blagoslov in najboljši uspeh Vašemu delu za pravično stvar!

Župnik Ivan Treun, in kaplan.

Sv. Ivan pri Trstu: Dal Bog, da bi Vaš trud obrodil obilen sad. Dralno društvo.

Sv. Ivan pri Trstu: Pridružujoč se Vašim sklepom na slovenskem shodu želimo najboljšega uspeha. Pogrebno društvo.

Sv. Ivan pri Trstu: Združeni Sloveniji v »Narodnem domu« kličemo: Vedno naprej! Slovenije ni bilo, Slovenija bo!

Podružnica sv. Cirila in Metoda.

Sv. Peter v Sumi: Zeleč dober uspeh v stalnoj nadi, skoraj boljše bodočnosti i za nas ister. Hrvate kličejo zbranim jednokrvnim bratom v beli Ljubljani gromoviti: Živeli!

Tinjanci, Šenpetarci, Križanci.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. septembra.

Pododsek parlamentarne komisije, se je sešel, kakor že naznanjeno, včeraj dopoldne ob 10. uri v poslanski zbornici, da se nadalje pogaja z vlado o postulatih večine ter se posvetuje o prvih korakih, ki so potrebni, da se omogoči pametno in plodonosno delovanje državnega zbora. Posvetovanja so se udeleževali poleg ministerskega predsednika: načelnik vitez Jaworski, grof Palfy, dr. Ebenhoch, dr. Stransky, Barwinski, Popovici, grof Dzieduszycki in opat Treunfels. Predsedništvo poslanske zbornice je zastopal dr. Kathrein. Posvetovanje je trajalo do 1. ure popoldne. Uradno se o tem pogajanju nastopno poroča: Komunike o današnji seji pododseka parlamentarne komisije desnice naglašajo, da se je v triurni seji doseglo sporazumljenje glede vseh meritornih predmetov, ki pridejo v razpravo. Pododsek se snide še 21. t. m. dopoldne. Pri tej seji se vrši posvetovanje le o sestavi poročila, ki se predloži isti dan zvečer zborujočemu plenumu parlamentarne komisije desnice. — Iz tega poročila torej ni razvidno, o čem se je pravo za pravo včeraj posvetovalo. Omejiti se torej treba na poročila dunajskih neoficijoznih listov, ki trdijo, da je bilo na dnevnem redu poročilo dr. Stranskega o načrtu za novi poslovni red. Nato se je govorilo o volitvi zborničnega predsedstva in ba e sklenilo, da ostanejo na krmilu d sedanjosti možje: dr. Kathrein, Abrahamoviez, dr. Kramar. — Najvažnejša točka je bila torej razprava o spremembi poslovnika in ako vlada trdi, da se je glede vseh točk doseglo sporazumljenje, je znamenje, da se je tudi ta zadeva rešila povoljno za obe stranki. Kake spremembe se nahajajo v novem poslovniku in kako se sploh namerava krotiti uporne nemške duhove, o tem nas pouči bližnja bodočnost.

Starostni predsednik poslanske zbornice bode najbrže posl. dr. Zurkan, rojen 19. aprila

1818, ker se je neki tega posla naveličal prejšnji starostni predsednik, vitez Proskovetz, ki je 9 mesecev mlajši od prvega. Nadalje so sposobni za to službo tudi poslanci Doblhammer (1823), Javorski, Roser in Weigel, ki so vsi rojeni leta 1825. Vkljub temu skoro ni dvoma, da se nakloni ta čast prvo omejenemu poslancu, ki je bil namenjen za to službo tudi že v prvem zasedanju.

O konferenci mej grofom Badentjem in italijanskimi poslanci se poroča, da se je ministerskemu predsedniku posrečilo, pridobiti na svojo stran italijanski klub, v imenu katerega so izjavili zastopniki Angeli, Malfatti in Rizzi, da se ne pridružijo siloviti obstrukciji, toda nasprotovali pa bodo večji spremembi poslovnega reda. Grof Badeni jih je najprvo tolažil s tem, da se ni splavalo po vodi vse upanje na ugodno rešitev tirolskega vprašanja in da tirolski namestnik grof Merveldt ni natančno poučen o vladnih namerah glede italijanskega dela Tirolske, pa tudi željam tržaških in isterskih Italijanov se je kazal grof Badeni zelo naklonjenega. Glede delovanja poslanske zbornice pa jih je ministerski predsednik zagotovil, da mu niti na um ni prišlo, silovitim načinom zločiti obstrukcijo, marveč hoče vladati v smislu konstitucionalizma in bode delal nato, da se vse delovanje vrši v smislu poslovnega reda. Zapretil jim pa je, da obstrukcija ne sme postati revolucija, in je v tem oziru prosil klubove pomoči. Kakor razvidno iz teh vrstic, si grof Badeni mnogo prizadeva, pridobiti zase italijanske moke, ki so bili dosedaj v obstrukciji, in jim je voljan izpolniti marsikako željo, žal, da najbrže na kvar primorskim Slovanom.

Stanje socijalne demokracije v Nemčiji. Povodom bližnjega strankarskega shoda v Hamburgu, je izdalo osrednje vodstvo, kakor vsako leto, poročilo o delovanju in stanju socijalne demokracije v Nemčiji. V uvodu se pritožuje vodstvo nad zapanostjo posamnih zaupnikov, ki v veliki večini vkljub pozivu opuščajo vsakoletna poročila iz posamnih okrajev. Za prihodnji boj povodom državnoborskih volitev je stranka dobro pripravljena; razprava o društvenem in zborovalnem zakonu jej je baje naklonila mnogo gradiva. Nadalje se govori o uspehih raznih volitev v minulem letu. — Pri državnoborskih so imeli precej smole, boljše se jim je neki godilo pri volitvah v obrtna sodišča. Stevilo polit. časopisja se je znižalo od 73 na 69, strokovnih listov pa pomnožilo od 50 na 55. Dohodkov je bilo poleg obrestij in dohodkov dnevnika »Vorwärts« 181 245 mark, od tega se je pa izdalo le 10.319 mark za podporo, vse drugo se je porabilo za agitacijo in podporo listov. Upravni stroški osrednjega vodstva ne znašajo nič manj ko 14.618 mark. Konečno se še naglašajo, da je bilo v minulem letu le (1) pet socijalističnih sodrugov obsojenih radi razžaljenja Veličanstva.

Kubansko vprašanje je jelo znova precej zanimati Zvezne države. Novi zastopnik teh držav, general Woodford, ki je te dni nastopil svojo službo, je izročil kraljici dotično pismo, v katerem se jasno in določno naglašajo želja zvezne vlade, naj bi se kmalu končala vojska na Kubi in uvedla avtonomija. Zvezne države ponujajo v to svrhu svojo pomoč, kakor pred letom, ki jo je pa Canovas odklonil. Listi, ki objavljajo to poročilo, pa izražajo bojazen, da je za tako delo sedaj že prepozno, ker so si kubanski vstasi že izvolili odvetnika Capote predsednikom kubanske republike, in toraj ne bodo več voljni vsprejeti ponujene avtonomije. V tem so jih neki še posebno potrdili zadnji bojni uspehi.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. septembra.

(Priprave za državnoborsko zasedanje.) Badeni jako pridno prede mreže kakor pajek, ter čaka, katere muhe da se bodo najrajše vjele v njegovo pajčevino. Najprej se je hotel dogovarjati z liberalnimi Nemci glede jezikovnih naredb, a ti ga niso marali, potem je pozval zastopnike desnice na Dunaj, a tudi ti niso bili dovolj mehki, sedaj se je dogovarjal z Italijani ter jih pridobil proti obstrukciji. S tem se je položaj za slovansko-krščansko zvezo bistveno spremenil in treba bo najstrožje odločnosti od strani naših poslancev, da dogovor Badenijev z laskimi liberalci ne gre na račun goriskih in isterskih Hrvatov in Slovencev. — V torek 21. t. m. dopoldan je zopet seja pododseka desniške parlamentarne komisije, isti dan zvečer je

seja cele desniške parlamentarne komisije, drugi dan 22. t. m. imajo vsi klubi napovedane svoje klubove seje.

(Osebnosti.) Deželni predsednik baron Hein vrnil se je danes s svojega dopusta v Ljubljano. — P. general usmiljenih bratov, Kasian Gasser, je odpotoval danes v Kandijo pri Novem Mestu, da nadzoruje bolnico č. usmiljenih bratov.

(Blagoslovljenje novega šolskega poslopja v Lichtenhurnovem sirišišču) se je danes ob 9. uri slovesno izvršilo. Sv. opravilo je vodil mil. g. stolni prošt dr. Leon. Kiofutar z obilno asistenco. Deželno vlado je zastopal dvorni svetnik Schermerl. Zastopnika deželnega odbora sta bila cesarski svetnik Murnik in dr. Schaffer, c. kr. šolskega sveta: dežel. šol. nadzornik Suman in vladni svetnik Merk; c. kr. mestni šolski svet so zastopali župan Hribar, kanonik Zamejic in in okrajni šol. nadzornik Levec. Ker je v veličastnem poslopju v drugem nadstropju krasna hišna kapela, blagoslovila se je ta najprej, potem je mil. gosp. prošt služil sv. mašo, pri kateri so bili navzoči vsi dostojanstveniki, č. sestre učiteljice, otroci-sirote in nekaj povabljenih gostov. Po sv. opravilu se je v dvorani začel blagoslov in se nadaljeval po vseh prostorih. Po blagoslovu je nagovoril mil. g. stolni prošt navzoče ter izražal veselje, da se bode v novem poslopju pouk res tako vršil, kakor ga zahteva sv. cerkev. Zupan Hribar se je zahvalil č. sestram v imenu mesta, ker so šole razširile, tako da mestu ne bode treba za vzhodni del Ljubljane zidati nove dekliške šole. Okrajni šol. nadzornik Levec je izražal nado, da bode č. sestre, ki so še v starih, zaduhlih prostorih tako izvrstno izpolnjevale svojo učiteljsko nalogo, sedaj to veliko lažje in uspešneje storile v novih, popolnoma primernih prostorih. — Slavnost se je izvršila s krasno himno: »Ako Bog hiše ne zida« in cesarsko pesmijo, kateri so gosenke pod vodstvom gosp. vodje Belarja izvrstno zapele.

(Slovesnost v uršulinskem samostanu.) Včeraj dopoldne je bila v tukajšnjem samostanu č. gg. uršulink ginljiva samostanska slovesnost, katero so opravili prevz. gospod knezoškof. Po sv. maši ob 8. uri naredile so namreč naslednje uršulinke-novicije svoje slovesne samostanske obljube: S. Ignacija Klump iz Ljubljane, S. Hildegarda Lebar z Brda, S. Ferdinanda Omejc iz Ljubljane, S. Florijana Suchy iz Kamnika, S. Celestina Blazon iz Begunj pri Cirknici in S. Veronika Tavčar iz Selca na Gorenjskem. — Samostansko obleko za sestro-lajko je pa ob tej priliki prejela gđ. Neža Ključevšek iz Svibnega na Dolenjskem kot S. Valentina. Spodbudna cerkvena slovesnost je trajala od 8. do 10. ure dopoldne.

(V Vedmatu) je priredilo 15. t. m. slovensko katoliško delavsko društvo javen shod v prostorih Poljšak-ove gostilne. Navzlic slabemu vremenu je bil vrtni salon do zadnjega kotička natlačen pazljivih poslušalcev. Prišlo je tudi nekaj socijalnih demokratov na shod, a videč, da jim manjka tal, so jo molče popihali. Državni poslanec č. g. dr. Krek je v svojem poročilu o državnoborskem delovanju najprej poudarjal, da se imamo tudi socijalni demokraciji zahvaliti, da še živi, da se morda še povspne židovski liberalizem, najhujši nasprotnik delavskih stanov in manjših narodov. Razpravljal je v izbornem govoru o sredstvih in namerah liberalizma in socijalne demokracije ter dokazal, da skrivajo liberalci in demokracije svoje sebične namene, izkoriščevanje kmeta, obrtnika in delavca, v blesteče fraze, in da bi ljudstvo ne spoznalo njih slabih nakan, mamijo ga kakor otroka z igratico, ki se imenuje sovraštvo do Boga, do vere, do duhovnikov, najboljših zaščitnikov vseh zatirancev. — Ko se je na predlog društvenega predsednika gospoda Zillerja soglasno izrekla zahvala in zaupanje gospodu državnemu poslancu, opominjal je ta navzočnike, naj se skrbno varujejo, da jih ne premoti lažljivo časopisje. Na to je č. g. Keržnik iz Teharjev pri Celju poljudno pojasnjeval in z vzgladi potrjeval govor g. dr. Kreka ter stavil resolucijo, naj se slovensko katoliško delavsko društvo izreče za resolucije, vsprejete na vseslovenskem shodu, čemur je shod soglasno pritrdil. — Za besedo se je oglasil tudi č. g. Dermastija ter z vzgladi iz primorskih odnošajev pokazal, da socijalna demokracija dejanski ne pozna in noče priznati narodne enakopravnosti, ampak da podpira krivično nadvlado mogočnejših narodov, manjše in slabotnejše narode pa vedno prezira. — Shodu podpredsednik gospod Finžgar je prosil go-

spoda državnega poslanca, naj skrbi, da se vrede neznosne razmere v bolniški blagajni južne železnice, da se oskrbi delavce za dobo njih starosti in onemoglosti in da se uvede nedeljski počitek tudi v Avstriji, kar je že drugod v navadi. G. dr. Krek je obljubil, vse svoje moči zastaviti v doseg vseh opravičenih teženj delavskega ljudstva ter izrazil upanje, da se bo vsem naštetim zahtevam ugodilo, ako bo le resno delo v državnem zboru mogoče. — Resolucija, naj občinski zastop ljubljanski in sploh vsi Slovenci skušajo preprečiti demonstracijo, ki jo nameravajo prirediti predrzni in ošabni nemški huj-skači dne 31. oktobra v Ljubljani, ki jo je stavil gospod Štefe, bila je z naidušenjem soglasno sprejeta, zlasti ker jo je tako toplo priporočal gospod dr. Krek, češ, da je že zadnji čas, da staremo glavo ohojemu nemštvu, ki se tudi na Kranjskem krivično tako oblastno šopiri. — V zabavo nam je gospod državni poslanec drastično primerjal socijalno demokracijo s prebrisanim vojakom, ki je učil nevedno in radovedno ženico kuhati „klinov močnik“. — Konečno je povabil društveni predsednik gospod Ziller vse navzočnike, da se udeleže prihodnjo nedeljo izleta slovenskega katol. društva na Smarno Goro, kjer bo tudi ljudski shod, priporočil novoustanovljeno krščansko-socijalno zvezo, ki ima namen, delavce izobraževati, ter o pozni uri zaključil prelep shod z živio klici na krščanski socijalizem.

(Kolesarska slavnost) se je preložila na 3. oktobra. Čas za prijave je do 28. septembra t. l.

(IV. občni zbor katol. slov. društva za radolški okraj.) [Konec.] Po končanem občnem zboru poročal je gosp. poslanec Ažman o pretečenem zasedanju kranjskega deželnega zbora in razkladal, kaj se je koristnega predlagalo oziroma doseglo za celo deželo sploh in posebej še za ožjo gorenjsko stran. Kazal je, kako je sam posegal v razprave deželnega zbora in kako in zakaj je glasoval. (Omenjal je, da se je potegoval za bohinjsko železnico in za železnico iz Tržiča v Lesce, oziroma v Zirovnico.) Ker so pa te reči znane in tudi po drugih shodih že pojasnjene, zato ni, da bi obširneje to navažal. Samo to bodi še omenjeno, da je poslanec zbrane volilce vprašal, če so za neposredne in tajne volitve, ali ne? Ko so se pričujoči z malimi izjemami za take volitve izrekli, je bila vsprejeta resolucija: da dne 5. sept. 1897 zbrani volilci nakladajo svojemu poslancu, da naj glasuje za neposredne in tajne volitve. — Za gosp. Ažmanom govoril je drž. posl. g. Pogačnik o državnoborskih razmerah. Z domačo poljudno besedo je popisoval, koliko za kmetiško ljudstvo koristnih predlogov je bilo stavljenih v drž. zboru; pa da so vse preprečili nemški nacionalci s svojo obstrukcijo (nagajivostjo). Zato so pričujoči enoglasno vsprejeli stavljenjo resolucijo: „Pri radovoljskem mostu dne 5. septembra t. l. zbrani volilci obsojajo kar najostreje obstrukcijo nemških nacionalcev in zahtevajo jednako jezikovno naredbo za vse slovenske dežele, kakoršno je vlada izdala za Češko in Moravsko.“ — Slednjič nastopi še drž. poslanec dr. Krek, katerega pričujoči burno pozdravljajo. Z njemu lastno lahkoto, živahnostjo in temeljitostjo razvija krasni načrt, kako bi se dalo pomagati delavskim stanovom: kmetu, obrtniku in delavcu. Ko človek posluša te osnove in prepričevalne dokaze, zdi se mu, kakor da bi govornik gledal svoj uzor že uresničen. Nadalje zavrača očitanje, da so krščanski socijalisti vladni in klerikalni. Naj je vlada katera koli, da se le ljudstvu pomaga, in če je klerikalno toliko kakor pravično, potem saj vé, da je on in vsak pošten socijalist klerikalen. Potem govornik še razlaga, da za rešitev socijalnega programa ni zadosti, da ima kdo dobro voljo in čuteče srce, ampak treba tudi glave, vodstva, podučevanja. Zato hodijo poslanci med ljudstvo, da jih soznanjajo z dnevnimi vprašanji in jih svare pred sleparijo, ki sega že v najbolj oddaljene vasi naše dežele. Govornik slednjič primerja konec našega stoletja koncu prejšnjega stoletja in izreka strah, da bi se vtegnilo naše stoletje še huje končati, kakor prejšnje, ako se ljudstva ne streznijo in ne vrnejo tje, kjer je edina rešitev, k živemu krščanstvu! Govornik bi bil še dalje govoril, ali nastopivša noč ga vstavi, da mora nehati, dasiravno bi bili pričujoči še radi poslušali. Občudovali pa smo vsi neutrujenost in vnemo obeh zadnjih govornikov, ki sta ravno popred govorila na shodu v Predosljih in sta se potem naravnost pripeljala v Radolico, kjer sta zopet

govorila v poduk zbranega ljudstva, ki iz tega lahko spozna, da je dalo svoje zaupanje pravim možem. — Še pa moram omeniti, da zborovanje ni izteklo prav gladko. Prišlo je namreč zraven tudi nekaj demokratov, ki so skušali zborovalce motiti, in njih vodja Zadnik je zahteval tudi besede, katero mu pa predsednik ni mogel dati, ker po § 5 društvenih pravil imajo pravico govoriti le udje društva. Imenovani demokrat je pa vendar vedno ugovarjal in govornike motil, tako da so ga pričujoči nevoljni vedno glasneje k miru klicali in bi ga bil nek možicelj kmalo s palico na glavo mahnil, ko bi se mu ne bilo ubranilo. No prestrastni možicelj ga sicer ni mahnil po glavi, pač pa sta ga s svojimi govori pomahala in raztrgala g. Sinkovec, župni upravitelj z Jesenič in g. Rozman, tovarniški delavec s Save. Tu so padali udarci iz ust teh dveh neustrašenih govornikov na uboge demokrate, da se je kar kadilo, in so se pričujoči od veselja smejali in je na zadnje tudi demokratom prevroče in pretesno postalo, tako da so svoja kopita pobrali in odšli. In ko je dr. Krek prišel, našel je že očiščeno bojišče. Ta shod pri rad. mostu je bil res pravi vžitek za pričujoče in lep dokaz, da za demokrate na Gorenjskem še ne raste pšenica.

(S Kranjske Gore.) Tujci, katerih je letos mnogo došlo v naš diven planinski kraj, so nas zapustili. Pričele so se šole, in odrinili so nazaj v mesta. Vi šole uže pričenjate, mi pa smo jo še-le sklenili danes, 15. septembra. Ta pouk, ki traja tako dolgo, se pač ne obnese. Otroci se vsega naveličajo, in ta pozna šola je prava muka učiteljem, pa tudi otrokom in staršem. Vspeha ni nikakega. — Vseh učencev na naši dvorazrednici je bilo 217 in sicer 160 vsakdanjih, 57 ponavljalnih. — Kar je skopnel zadnji sneg, je dva dni manj nego dva meseca. Zadnji je bil 18. julija. Avgusta pa ga ni bilo, kakor so ga ljudje napovedovali, in tako Prešern še vedno velja. Danes pa, 16. septembra so hribi precej nizko zapadeni. Prihodnjič vam sporočim o zametih.

(S Krasa) 13. sept. Bog nas obiskuje na najraznovrstnejše načine, tako da smo prisiljeni pripoznati, dasi nočemo, da smo popolnem v njegovih rokah, in da Oni, ki daje, tudi lahko vzame kadar hoče in kakor hoče — tudi človeku iz rok! Nedelja, 12. dan meseca je bil usodepoln in žalosten dan skoraj za ves gorenji Kras in velik del vipavske doline. Do sedaj nam je prizanašala toča, v upu in strahu je čakal naš kmet in vinorejec od dne do dne, veseljem zrl je rumeno in oglječno grozdje, misleč si, morda se pa vendarle srečno obrani do trgatve. Ker je bilo letos za trto jako ugodno vreme, in je grozdje že do sedaj dobro dozorelo, določila se je tudi trgatve za dober teden prej nego druga leta. A glej nezgode! Ze v petek in soboto je več ali manj deževalo, toda mirno, brez bliska in treska; tudi v nedeljo zjutraj do neke ure je bilo mirno, toda ne dolgo. Najprej je izbruhnila nevihta v Trstu in okolici in začela taka toča padati, da si ni človek iz lepa upal na ulico; manj je škodila ta toča po Krasu. Toda to ni zadoščevalo. Tekom dneva se je ponovila nevihta s točo štirikrat; okrog 4 popoldne in 9 zvečer pa s tako silo in tako debela, da se je stari ljudje z lepe ne spominjajo take. Po Krasu in vipavskih vinogradih je kar pobelila vse, kakor sneg, in se je je našlo še drugo jutro po jarkih kar cele vozove. Najbolj prizadete so, kakor se čuje naslednje vasi po Krasu: Dutovlje, Skopo, Krajna vas, Avber, Stijak, katere vasi so letos že drugič od toče obiskane, potem Tomaj, Kopriva, deloma Kobdilj, in menda tudi na dolnjem Krasu Škrbina; vipavska dolina je pa trpela izvzemši del Gabrija, Smarij in Rifenberka, zló vsa, od Sent Vida do Šempasa. Obupani skoraj in popolnem potrti ljudje so začeli takoj zjutraj trgati, da rešijo vsaj nekaj — kar je ostalo, dasi na nekaterih krajih niti deseti del ne. Slišalo se je tudi o streli in nesrečah vsled nje. V Skopem je treščilo, a brez škode. Večjo škodo, a ob enem tudi velik strah je napravila pa strela v Stanjelu. Nekaj ljudij, največ žensk in otrok, zbralo se je že pol ure pred litanijami v cerkvi. Kar se grozno zabliska, strela udari v zvonik, zažge med zvonoma vrv tretjega zvona, predré v cerkveni zid na kor, hiti v zidu navzdol in se prikaže pod korom tik krstnega kamna v cerkev in se izgubi skozi velika vrata na prosto. Strah in vtinek je bil nepopisen. Nekaj ob zidu stoječih ali klečih žensk in otrok, kakor tudi par možkih je kar popadalo omamljenih na tla, par žensk v klopih je bilo več ali manj potolčenih od ometa in celih kep zidu, katere so odletele daleč

po cerkvi; vendar pa, hvala Bogu, ni bilo večjih nesreč ali celo smrti, česar se je bilo takoj po nesreči bati. Kaj bi pač bilo, ako bi treščilo med litanijami o polni cerkvi! Na Repnem Jabru pa je, kakor se čuje, odbila strela med litanijami kos dimnika na župnišču. Treska in hudega vremena reši nas, o Gospod! tako si misli ubogi kmet v prvem trenutku nesreče, želeč samó, da mu Bog ohrani življenje, ki je več vredno nego vse drugo skup. Toda kaj pomaga življenje, ako ni sredstev, da se je ohrani! Kraševci in Vipavci imata pač jedini vir denarni v vinskem pridelku, katerega bo prav po malem ali nič, a z grozdem vred je uničen tudi drugi pridelek, in to posebno po Krasu, namreč ajda; trpela pa je zraven tega tudi turšica in sadje. — Pač dovolj slabo — li čuda, da naš kmet od leta do leta propada, da izgublja celo veselje do kakega vstrajnejšega in večjega dela pri trtah — li čuda, da se vsled slabih letin in pomanjkanja ne razvija naš narod ob morju kakor je potrebno in bi se gotovo v ugodnih razmerah! Vsled pomanjkanja sredstev se pa zanemarija tudi duševni napredek, in se vse-ljuja med ljudstvo nekaka surovost in nebriznost, tudi v verskem oziru.

(Iz Prema.) 15. septembra. Dne 12. septembra 1897 popoldne je bila tukaj strašno huda toča, kakoršne stari ljudje ne pomnijo. Naredila je dosti škode, največ na trtah, ker je razbila grozdje. Veliko škode je naredila tudi pri cerkvi, ker je razbila na južnozahodni strani skoraj vse šipe. Vlani je bila slaba letina, ker ni bilo sadja, kar je tukaj glavna reč, letos ga zopet ni, in zdaj še toča.

Telegrami.

Dunaj, 17. septembra. V posebnem vojnem povelju z dné 15. t. m. izreka presv. cesar zahvalo in priznanje trem ministrom, obema vrhovnima poveljnikoma dež. brambe, načelniku generalnega štaba, vsem nadzornikom, generalom, častnikom in vsemu moštvu za vzorno delovanje povodom velikih manevrov pri Totisu.

Dunaj, 17. septembra. Uradni list objavlja zopetno imenovanje dosedanjega predsedstva gospodske zbornice, namreč kneza Windischgraetz predsednikom, kneza Karola Auersperg in grofa Hoyos podpredsednikoma.

Dunaj, 17. septembra. Prva seja gospodske zbornice se vrši 23. t. m. ob 11. uri. Dnevni red: predstava predsedstva po minist. predsedniku, volitev zapisnikarjev, branje došlih vlog in nekrologi.

Praga, 17. septembra. Dne 21. t. m. se snidejo tu vsi mladočehski deželni in državni poslanci, ki se posvetujejo o predlogih za shod zaupnikov, ki se vrši 28. t. mes. v Pragi.

Budimpešta, 17. septembra. „Tel. Corr. Bur.“ dementuje poročila nekaterih listov o izjavi ogerskega notranjega ministra Perczela glede njegovega nasprotovanja rumunsko-narodnemu gibanju.

Rim, 17. septembra. „Opinione“ izjavlja, da je vest o demisiji finančnega ministra Branca popolno neosnovana.

Carigrad, 17. septembra. V krogu poslanikov vlada mnenje, da sultan ne bo voljan vsprejeti članov 2 in 6 mirovne pogodbe, kakor so ju odobrile velevlasti.

Carigrad, 17. septembra. Minulo sredo se je vršil daljši posvet glede mirovne pogodbe, katerega so se vdeležili sultan, veliki vezir in zunanji minister. Sultan je izjavil, da je voljan sprejeti nasvetovane pogoje. — Pogodba se toraj podpiše v najkrajšem času.

Carigrad, 17. septembra. Včeraj je ministerski svet vsprejel drugi in šesti člen mirovne pogodbe. Pogodba se podpiše jutri. Poslanik Cambon odpotuje 20., Nelidov pa 27. t. m.

London, 17. septembra. „Times“ poročajo iz Aten: Velevlasti so sklenile, da se določbe gledé blokade otoka Krete ne prekličejo preje, dokler ni določen načrt za novo ustavo.

Umrli so:

15. septembra. Justina Zabukovec, posestnika hči, 5 mesecev, Cesta na loko 10, catarrh gastr. intestinalis.

V otroški bolnišnici:

15. septembra. Angela Žebre, čevljarja hči, 3½, meseca, črevesni katar.

Tujci.

15. septembra.

Pri **Stonu**: Schwarz, Koppman, Scherz, Tschudi iz Gradca. — Goldschmid, Teweles iz Prage. — Schutz iz Crefeld-a. — Weimersheimer iz Ichenhausen-a. — Blaž iz Kokre. — Lustig, Trebitsch, Tauber Kremer, Cavallar, Rabl, Szailer z Dunaja. — Cselekovica, Ballarini, Paleologo iz Trsta. — Černe iz Tomaja. — Rupnik iz Idrije. — Murovec iz Cerknega. — Gjurkovich z Dunaja. — Klopčič iz Bukovega. — Brandi iz Gorice. — Schedlinsky iz Bukareste.

Pri **Malicu**: Weiss, Keller, Lamprecht, Grabler, Nussbaumer, Paleček, Berger, Auersperg, Weiss z Dunaja. — Bames iz Frankobroda ob M. — Dassenbacher, Wallovich iz Gradca. — Vessel iz Maribora. — Moretti iz Dalmacije. — Pinter, Thümmel iz Trsta. — Gustin iz Novega Mesta.

Pri **Lloyd**: Frank iz Trbiža. — Starkl, Kurent iz Sevnice. — Ahlfeld iz Trbiža. — Kenda iz Trsta. — Revon iz Kočevja. — Kessler iz Krškega. — Dekleva iz Košane. — Volk iz Suhorja. — Hlump iz Hainfeld-a. — Skala iz Vipave.

Pri **bavarskem dvoru**: Wratinčič, Karbos iz Maribora. — Pauernfeindt iz Aussee-a. — Alt od Velike Nedelje. — Grundner iz Radovljice. — Fischer iz Črnovic. — Lustig z Dunaja. — Janežič iz Domžal.

Pri **Južnem kolodvoru**: Maluss iz Wiesell-a. — Ballon iz Gradca. — Kovač iz Novega Mesta.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrevi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
16	9. zvečer	730.7	12.7	sl. vzh.	oblačno	
17	7. jutraj	730.4	11.7	sl. avzh.	oblačno	18.8
	2. popol.	730.5	15.6	"	poloblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 13.9°, za 0.9° pod normalom.

Eksekutivne dražbe.

Karola Vilharja iz Ljubljane hišna oprava (455 gld. 90 kr.), terjatev 72 gld. 60 kr., dne 20. septembra in 4. okt. v Ljubljani.

Marije Slapsak zemljišče v Tržiču (430 gld.) dne 22. sept. in 27. okt. Mokronogu.

Jere Jonke iz Spod. Mozolja posestvo (105 gld.) dne 22. septembra in 22. okt. v Črnomlju.

Elizabete Kovač iz Kočevske Reke posestvo (210 gld. 80 kr.) dne 22. sept. in 20. okt. v Kočevju.

Katarine Horvat iz Bereče vasi nepremakljivo posestvo (2579 gld.), terjatev 100 gld., dne 23. sept. in 23. oktobra v Metliki.

Uršule Grm iz Zagorice posestvo (1849 gld.), dne 24. sept. in 29. okt. Vel. Lašičah.

Janeza Rečiča iz Illovec zapuščina nepremaklj. posestvo (557 gld. 50 kr.), terjatev 164 gld., dne 27. sept. in 25. okt. v Ljubljani.

Matije Zalarja s Čohovega zemljišča (4137 gld. 96 kr.) dne 27. sept. in 27. okt. (preložitve) v Ložu.

Vsebina 18. zvezka 1897:

Ovrtje s polja modroslovskega. (Spisal dr. Fr. L. — Dalje.) — Zupanova Minka. (Idila. — Zložil A. Hribar. — XIII. Ljudski glas. — XIV. Predpust.) — Čez morje. (Spisal Ivo Trošt. — Dalje.) — Na arabskem vseučilišču v Kahiri. (Spisal dr. Karol Pečnik, mestni zdravnik v Aleksandriji. — Konec.) — Ob Balkanu. (Spomini iz Bolgarije. — Spisal Jos. Repina. — Dalje.) — Vzori in boji. (Po prijateljevih pismih priobčil Jož. Ošaben. — Dalje.) — Klinopisni spominki in sv. pismo. (Spisal dr. Fr. Sedej. — Dalje.) — Naše kritično stališče. (Spisal dr. Fr. L. — Konec.) — Na platnicah: Prošnja. — Socijalni pomenki. (Dalje.) — Slike: Pridna Mica. (Slikal D. M.) — Usmiljeni Samarijan. (Slikal Edmund Kanoldt.) — Arabski praznik v Kahiri. — Monstrancija v Slavini.

Mestna občina v Radovljici sprejme takoj

občinskega tajnika,

kateri bo imel delovati tudi pri mestni hranilnici. — Plača po dogovoru.

Prošnje vložiti so do 22. septembra t. l. pri mestni občini Radovljica. 632 3-1

Išče se

duhovnik,

kateri bi hotel takoj priti v grad Haasberg, da bere sv. mašo knežji rodbini Windisch-Graetzovi vsak dan do božičnih praznikov.

Presto stanovanje, hrana in primerna nagrada. — Zglasila na župni urad v Planini.

630 3-3

J. Podboj, župnik

Ivan Škerjaneč, gostilničar v Ljubljani, Kopitarjeve ulice št. 6, priporoča 624 6-4

kranjske klobase

iz zanesljivega prašičjega mesa, lastnega izdelka. Razpošilja tudi v zavojih po 5 kg. in višje po pošti proti povzetju.

Vsak torek in petek večer dobé se **sveže klobase za pečenje, prekajene** pa vsak dan v gostilni, kjer se toči **pristno, naravno vino.**

Organist

(ocellijaneč) dobro izurjen v orgljanji in petji. **išče službe.** katero želi takoj ali tudi nekoliko pozneje nastopiti. Pripravljen bi bil zraven tudi prevzeti službo diurnista, občinskega tajnika ali podučevanje na glasovirji. (L. Z.)

Kdo in kje, pove upravnistvo »Slovenca«. 631 2-2

Pege

odpravi v 7 dneh popolnoma 566 10-6

dr. Christoff-a izborni, neškodljivi

Ambra-crème

jedino gotovo učinkujoče sredstvo proti pegam in za olepšanje polti. Pristno v zeleno zapečatenih izvornih steklenicah po 80 novč. ima na prodaj

Jos. Mayr-ja lekarna v Ljubljani.

Razglas.

Vsled odloka e. kr. za mesto deleg. okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 17. septembra 1897, št. 20.629 **razprodajale** se bodo

dne 20. septembra t. l.

popoldne ob 2. uri v farovžu v Preski v zapuščino umrlega gospoda župnika **Martina Derčarja** spadajoče **premičnine**, kakor:

konj, krave, srebrnina, vino, pohištvo in kmetijsko orodje.

V Ljubljani, dne 17. septembra 1897.

Dr. Fran Vek,

e. kr. notar kot sodni komisar.

635 2-1

Knjigarna Kleinmayr-ja & Bamberg-a
v Ljubljani na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 625 6-4

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo **zastonj.**

Dunajska borza.

Dne 17. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 95 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 . 05 .
Avstrijska zlata renta 4%	124 . 75 .
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 . 75 .
Ogerska zlata renta 4%	121 . 70 .
Ogerska kronska renta 4%, 200 kron	99 . 45 .
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	942 . — .
Kreditne delnice, 160 gld.	359 . 75 .
London vista	119 . 75 .
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 . 67½ .
10 mark	11 . 73 .
10 frankov (napoleonidor)	9 . 52½ .
Italijanski bankovci	45 . 05 .
O. kr. cekini	5 . 65 .

Dne 16. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	159 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 . 25 .
Državne srečke l. 1854, 100 gld.	189 . 50 .
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 . 80 .
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141 . 25 .
Dunavske vravnave srečke 5%	129 . — .
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 . 50 .
Posojilo goriškega mesta	112 . 50 .
4% kranjsko deželno posojilo	98 . — .
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 . 80 .
Priporitetne obveznice državne železnice	— . — .
južne železnice 3%	182 . — .
južne železnice 5%	125 . 80 .
dolenjskih železnic 4%	99 . 50 .

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	156 . — .
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 . 25 .
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 . 50 .
Salmove srečke, 40 gld.	72 . — .
St. Genois srečke, 40 gld.	79 . 25 .
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57 . — .
Ljubljanske srečke	32 . 50 .
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	163 . — .
Akcije Ferdinandovev. železn., 1000 gl. st. v.	3395 . — .
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	400 . — .
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	85 . 50 .
Dunajskih lokal. železnic delniška družba	— . — .
Montanska družba avstr. plan.	136 . 40 .
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	167 . — .
Papirnih rubljev 100	127 . 25 .

Nakup in prodaja

vsakevrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanje za izgube pri krebanjih, pri izkrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za dosoga kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnic.